ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրչ. վեցամսեայ 30 դրչ. Եռամսեայ 20 դրչ. — ԳԱԻԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 դրչ. Վեցամսեայ 40 դրչ.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنجه يومى وسياسى غزته سيدر

ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱՂԱԹԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր* :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԹ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 186 | 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 | ՈՒՐԲԱԹ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋ

Նախորդ չաբթուն, «եկեղեցական բարքե՛րն ալ կը փոխուին» վերնագրին տակ, Ծաղիկի մէջ խնդրոյ նիւթ ըրած էինք կրօնական ժողովի այն որոշումը, որով կ'ուզուէր սեղմումներ սահմանել, որպէս զի եկեղեցիէն դուրս Պահքի խորհուրդը տեղի չունենայ, եւ այդ առթիւ բաւական էինք թէ մենք այդ որոշումին համամիտ չենք։ Այդ յօդուածին հրատարակութենէն վերջ, կրօնական ժողովի անդամներուն հետ զանազան առիթներով մեր ունեցած տեսակցութիւնները, մեզի սա համոզումը ներչնչեցին թէ անոնք հակացած էին մեր առարկութեանց բանաւոր ըլլալը, մանաւանդ մեր իրաւունքը, այդ առարկութիւնները ներկայացնելու մասին. տարբեր խնդիր է թէ իրենք նորէն կը պընդին իրենց նոյն այդ որոշման մասին։ Ինչ որ սակայն չհատատուեցին կրօնական ժողովոյ ցիւնալ գերապատիւ անդամներր, մեզի դէմ մասնաւորներու կողմէ ուղղուած սա առարկութիւնն էր թէ Ծաղիկ կրօնական ժողովոյ այդ որոշման դէմ գրելով, մեր եկեղեցական օրէնքներուն դէմ գրած կ'ըլլայ։ Ընդհակառակը հաստատեցինք թէ այդ տեսակ առարկութիւն մը չի պատշաճիր մեր եկեղեցիին լայնախոհութիւն, յարելով մխիթարեան աւետ թէ, իսրայելացիները կրնան կրօնական որոշումներ տրուելուց առթիւ ալ իրենց կարծիքը լսելի ընել տալ։ Անգամ մը որ կրօնական ժողովոյ ամէնէն կարեւոր անդամներուն կողմէ այս յայտարարութիւնը եղած է մեզի, այլեւս պէտք չենք տեսներ մասնորներու առարկութիւններով զբաղիլ, որոնք թերեւս տարբեր դիտումներով կ'ուզեն մեր գրուածներուն՝ մեր կողմէ քնաւ չտրուած իմաստներ տալ։

* * *

Այսօր առիթ կը տեսնենք, քիչ մը աւելի մանրամասնօրէն բացատրել թէ ինչո՛ւ համար մենք համամիտ չգտնուեցանք, եւ համամիտ ալ չենք կրօնական ժողովոյ ակնարկուած որոշումին։

Յայտնի իրողութիւն մըն է որ ամառնութիւններուն չատնալը կը հատատէ ընկերութեան մը նիւթապէս եւ բարոյապէս բարգաւաճման մէջ եղող ընթացք մը ունենալը։ Ասիկա ոչ մէկը կ'ուրանայ, ինչպէս ոչ մէկը կ'ուրանայ թէ, այն ընկերութիւնները, որոնք տարուէ տարի ամռանութեանց աւելի նպաստ թիւ մը կը ներկայացնեն, նիւթական եւ բարոյական նախանձելի պայմաններու մէջ չէ որ կը գտնուին։ Նմանապէս դիտուած է որ այն ընկերութիւններուն մէջ, ուր ամռանութիւններու թիւը կայուն կամ հետզհետէ քիչնալու վիճակ մը ունի, ընկերային եւ բարոյական բոլոր միջոցները ձեռք կ'առնուին օրպէս զի, բազմանայ ամռանութիւնները հանդէպ ապօրինաւորութեանց։

Այսօր, ա՛ւ, նոյն իսկ թո՛ղ ըլլայ կրօնական ժողովոյ անդամ մը, կրնայ ձեռքը խղճին վրայ դնելով յայտարարել թէ ամռանութիւնները մեր մէջ արգէն բաղձացուած թուով են. ընական է ոչ ոք։

Ուրեմն լաւագոյն բան մը չը՞ պիտի ըլլար, օրպէս զի մտածէինք բոլոր այն նիւթական եւ բարոյական անպատեհութիւններուն վրայ, որոնք ամռանութեանց թիւը երբեք չեն կրնար բարձրացնել։ Այդ տեսակ անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար արտօնուած դիւրութիւններն էին, որոնք կրնային իրր օգտակար որոշումներ գնահատուիլ։

Մինչ որ եկեղեցիին մէջ կատարուած պահկի մը ծախքերը չատ աւելի կ'ըլլան տունին մէջ կատարուածէն։

Պահկի, միայն եկեղեցիներու մէջ կատարուելու համար արուած որոշումը, ապահովապէս չի կրնար նպաստել ամռանութեանց թիւին աւելնալուն. ընդհակառակը։ Մանաւանդ որ պէտք ալ չի կար այսպէս այդ տեսակ ամռանութիւնները մեր մէջ արդէն բաղձացած թուով ըլլալուն համար ինքնին դժուարութիւն յարուցանող որոշում մը տալու։ Եթէ Պոլսոյ մէջ, քսանըհինգ տարիներէ ի վեր կարելի եղեր է եկեղեցիէն դուրս կատարել ընդհանրապէս պահկի խորհուրդը, ինչ կար որ այսպէս անհներող խստութեամբ մը մանաւանդ, եւ մէկ անգամէն, նոյն իսկ առանց ժամանակամիջոց մըն ալ ձգելու, այնքան նախանձախնդրութեամբ արգիլուեր պահկին՝ եկեղեցիէն դուրս կատարուիլը։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

Պարզացինք Մ. Տէր-Դաւիթեանի Հոգ երեսի աղրը։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԹՈՒՐՔԻԿԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ նախնական է այն դաղափարը զոր ունինք մենք տակաւին Թուրքիկին վրայ։ Թուղթէ եւ եղէգէ չինուած անկատար խաղալիք մըն է այն մեզի համար որուն նպատակը՝ օդին մէջ 1—2 մէդր բարձրանալով տղայոց հաճոյք եւ զուարճութիւն պատճառել է միայն։ Եւ սակայն Թուրքիկը չատոնց սկսած է արդէն անսպիլ այն սահմանը զոր դծած ենք մենք անոր համար մեր մտքին մէջ։

Առաջին կայծը որ լուսաւորեց Թուրքիկին խոնարհ ու մութ վիճակը, Ֆրանգլինի փորձը եղաւ։

Բայց անկէ վերջ հետզհետէ նորագոյն փորձեր ապացուցին թէ անիկա կարող է բազմաթիւ տեսակէտներով օգտակար ըլլալ մարդուն։

Այսօր Թուրքիկը չէ այլեւս օդին մէջ քանի մը մէդր բարձրութեան վրայ երեւակացող այն երբեմնի անօգուտ խաղալիքը։

Նորաձեւ Թուրքիկ մը առանց դժուարութեան կրնայ 2—3000 մէդր բարձրանալ այսօր, կրնայ ելլել մինչեւ ամպերը ալկորսուիլ անոնց ետեւ, երթալ եթերային խաւերուն մէջ տատանելու համար։

Վերջերս կրցաւ ան նոյնիսկ բարձրացնել իրեն հետ կողով մը եւ ճամբորդ մը, այդպէս մրցակից եւ միանգամայն հակառակորդը հանդիսանալով օդապարիկներուն։ Եւ զարմանալի է որ ա՛լ չատեր սկսած են անոր վրայ կատարել օդային նաւորդութեան ծանօթ խնդրին լուծման համար հարկ եղած փորձերը։

Բացայայտ է ուրեմն, որ Թուրքիկը՝ հակառակ երկար ատեն այնքան խոնարհ դեր մը խաղացած ըլլալուն, փառաւոր ապագայ մը վայելելու սահմանուած է։

*

Թուրքիկը Արեւելքէն ծնունդ առած է։ Չինացիները ինչպէս վառօթին նոյնպէս ալ կ'ըսուի թէ Թուրքիկին հնարիչները եղած ըլլան։ Նախաքրիստոսեան ժամանակներէ մնացած դիրքեր կ'ըսեն թէ Թուրքիկին դիւար ըրած է Հան-Սին անուն հմայաւոր զօրավար մը որ Քրիստոսէ 200 տարի առաջ կ'ապրէր։

Երկու հազար տարիէ աւելի է ուրեմն որ առաջին չինական Թուրքիկը բարձրացած է օդուն մէջ։

Եւ մինչեւ այսօր, զարմանալի հաստատմութեամբ մը հանդէպ իր աւանդութեանց Մայրագոյն Արեւելքը եղած է Թուրքիկին դլխաւոր հայրենիքը։ Աչխարհի ոչ մէկ կէտին վրայ այնքան յարգուած, այնքան պիրուած եւ փառաւորուած է ան օրքան հոն Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Պզտիկին ինչպէս մեծին, առհասարակ ամէնուն նախամեծար համարած խաղալիքն է ան՝ հոնտեղ։

Նոյնիսկ քանի մը գաւառներու մէջ տարօրինակ աւելորդապաշտութիւններ ալ կը տածեն անոր նկատմամբ հաստատելով թէ կարող է ան չար ոգիները վանել։

Եւ ատոր համար, այդ գաղափարին իրր հետեւութիւն է որ երբ բնիկ մը ճամբորդութեան համար մեկնի իր քաղաքէն իրեն հետ կառնու նաեւ Թուրքիկ մը զոր կը կապէ իր կառքին անասուններէն մէկուն եղջիւրին։

Գրեթէ առանց բացառութեան ամէն օր Հանօի չրջականները կարելի է տեսնել հարիւրաւոր Թուրքիկներ որոնք կապուած տուներու տանիքներուն կը ծածանին օդին բարձունքը։

Մայրագոյն Արեւելքի Թուրքիկները երբեմն ալ ունին, ինչ որ կաւելցնէ իրենց հետաքրքրականութիւնը։ Երբեմն Թուրքիկ մը պարզէն անով միայն կը սարքերի որ իր վերնամասին վրայ կրկ ծակծկուած պատուճի կտոր մը, որուն միջէն անցնելով հովը հանդիսները սիրող մխիթարին համահատ սուր կամ խղճալի ձիչեր կը թողնէ։

Այդ երաժշտական Թուրքիկները անծանօթ մնացած են գրեթէ ամբողջ Եւրոպայի, բացի քանի մը ռուսական նահանգներէ։

★

Արեւելեան Թուրքիկները միշտ զեղեցկատիպական ձայակներու համաձայն կը չինուին։ Երբեմն Թռչունի մը ձեւը կուտան անոր որուն մարմինը ու թեւերը վառուռն գոյներով կը ներկեն. երբեմն, եւ ասիկա գլխաւորաբար Չինաստանի մէջ, երեւակայական հրէշ մը կը ձեւացնեն, իր երկայն ու սարսռելնակ պոչով։ կը չինեն ձուկեր, Թռչուններ, ոսկեզօծ փետուրներով ազանչելի հաւեր եւլն. եւ այլն։ Չին ու Ճարոն բոլոր արուեստագէտներու ճոխ երեւակայութիւնը իր նրբաչափքները կը թափէ Թուրքիկին, վրայ որ անոնց աղգային խաղալիքը ըլլալու պատիւը ունի։

Բայց այդ նկարչական ճոխութիւններէն զատ, չինական Թուրքիկ մը ունի նաեւ կարգ մը իրական յատկութիւններ, որոնց միջոցաւ կրնայ իրաւամբ լիուլի կատարել այն բոլոր ծառայութիւնները որոնք կը սպասուին անկէ։

Ծայրագոյն Արեւելքի Թուրքիկներու փայտը ճկուն եւ թեթեւ է եւ գործածուած Թուղթն ալ հակառակ իր բարակութեան ոաստիկ դիմացկուն։

Այդ Թուրքիկները չինելու ատեն Թուղթը քաշելով չէ որ կը փակցնեն փայտին այլ Թոյլ ձգելով, այնպէս որ երբ կը բարձրանան անոնք, օդը՝ բացուած փոքրիկ ծակերէ մտնելով կ'ուռեցնէ զիրենք այդպէսով միանգամայն հաստատակուռութեան մէջ պահելով զանոնք։

Եւ այս դրութեամբ չինուած Թուրքիկներուն վերելական զօրութիւնը այնչափ մեծ կ'ըլլայ, որ փոքրադիր ճարտարական Թուրքիկ մը կրնայ դիւրութեամբ իր հետ բարձրացնել փառաւոր լապտեր մը, ինչ որ գիշեր առեն ամէնէն հմայիչ տեսարանները կը պարզէ, տեսարաններ՝ որոնք առանց վարանումի կրնան մրցիլ վենետկեան լուսախաղերու առաջ բերած օդային հրաշալիքներուն հետ։

★

Թուրքիկը մինչեւ տասնեւհօթերորդ դարուն կէսերը իր խաղալիքի վիճակին մէջ մնացած էր։ 1752ին միայն Ֆրանգլին գաղափարը ունեցաւ փոթորկալից օր մը մետաղեայ կոտոր մը կրող Թուրքիկ մը բարձրացնել, այդպէսով մթնոլորտային էլեքտրականութիւնը հաւաքելու նպատակաւ։

Նշանաւոր գիտունը օր մը իր տղուն հետ դաշտ գնաց։ Խաչաձեւ երկու փայտերէ եւ լաթի կտորէ մը կազմուած ամենապարզ Թուրքիկ մը չինած էր՝ որ առանց դժուարութեան եղաւ մինչեւ փոթորկալից ամպի մը ծոցը։

Ֆրանգլին մտածելով թէ էլեքտրականութիւնը՝ որ մետազի կտորին վրայ պիտի հաւաքուի, ստիպուած է թելին հետեւելով վար իջնել, քանի մը անգամներ մօտեցուց մատը, բայց ո՛չ մէկ կայծ յառաջ կու գար։

Քիչ վերջը սակայն նոր մութ ամպեր եկան չրջապատել Թուրքիկը։ Այն ատեն, ակար աղմուկ մը լսուեցաւ յանկարծ, չուանը պրկուեցաւ վայրկեան մը եւ լուսաւոր կայծ մը ցայտեց։ Ֆրանգլին մատը մօտեցուց եւ երկրորդ կայծ մը ու այսպէս չարունակաբար։ Բայց նկատելով որ իր այդ գիւրքին մէջ կենալը կրնար կարծակնատար ըլլալուն պատճառ ըլլալ, ժողվեց ամենայն ինչ եւ տուն դարձաւ։

Սակայն տեսնուածը բաւական էր արդէն։ Շանթարգելներու սկզբունքը գտնուած էր եւ Ֆրանգլին անմահացած։

Ֆրանգլինի այս փորձը մեծ հոչակ հանեց ամբողջ աչխարհի մէջ։ Ֆրանսացի ատենակալ մը, որ Հոմա, կ'ըսեն թէ առանց տեղեակ ըլլալու Ֆրանգլինի ձեռք ձգած արդիւնքին, տարի մը վերջ կրկներ է միեւնոյն փորձը։

Տը Ռոմա աւելի մտացիօրէն խորհելով դաղափարը կ'ունենայ ամբողջ Թելին երկայնութեամբ որ 300 մէդրի չափ է եղեր, մետաղէ Թել մը պըտուցնելու։ Այդ միջոցաւ կարող կ'ըլլայ 2—3 մէդր երկայնութեամբ կայծեր յառաջ բերել։

Ֆրանգլին եւ տը Ռոմա այդ փորձերը կատարելով չատ սոսկալի վտանգներու կ'ենթարկուէին, քանի որ պարզապէս կայծակներու հետ խաղալ կը նչանակէր։ Եւ արդարեւ Ս. Բեթերսպուրկի Գիտական Ակադեմիան անդամներէն Բիչման անոնց հետեւիլ ուզելով կեանքը վրայ առաւ։

Ջուիցերիացի գիտնական մը Պ. Տանիէլ Գոլլատոն 1827ին ժընեվի մօտերը կրկնեց Ֆրանգլինի եւ տը Ռոմաի կատարած փորձերը։

Պ. Գոլլատոն Թուղթիկ մը հանեց օդը եւ կղզեցուցիչ մետաքսեայ Թելով մը հատատեց զայն իր աչխատելու սենեակին մէջ, յետոյ անկէ չատ քիչ հեռու խոնաւ հողին մէջ պնդակով մը վերջացող երկաթէ ձող մը տնկեց։ «Այն ատեն, կ'ըսէ Պ. Գոլլատոն, աքանչելի տեսարաններ պարզուեցան աչքիս։ Թուրքը բնաւ որոտում չէր լսեր, եւ ելեկտրականութիւնը առաջնորդուելով Թուղթիկիս 400 մէդր երկայն Թելէն անդադար կայծեր յառաջ կը բերէր, որոնք իրենց դիպուկ ձեւին մէջ կը ցոլացնէին նաեւ ձերմակի, կարմիրի ու մանիչակագոյնի բոլոր անուչ երանգները։»

Քանի մը տարիներէ ի վեր, Ամերիկա սկսած է բոլորովին նորաձեւ Թուղթիկներ պատրաստել, որոնք տուփի մը ձեւը ուներն եւ կը բաղկանան երկայն խորանարդաձեւ կմախքէ մը որուն երկու ծայրերը պատած են Թեթեւ կերպասով մը։

Ամերիկեան այդ Թուղթիկները յատկին ատիճանի հաւատարիչիւ են եւ մինչեւ չատ մեծ բարձրութիւններ կրնան ելլել։ Ասիկ զատ արտատուոր այժ մըն ալ ուներն եւ մէկ մեդր երկայնութիւն ունեցող գործիք մը չատ դիւրութեամբ կրնայ վեր հանուիլ միջին մեծութեամբ Թուղթիկի մը կողմէ։ Ճարտար փորձող մը, Պ. Սբթիւր Պաթիւ, 1888ին ձեռնարկելով այդ փորձին կրցաւ 125 մէդր բարձրութենէ քաշել կարգ մը լուսանկարներ որոնք բաւական յաջողած էին արդէն։ Այդ նպատակին համար Պ. Պաթիւի կողմէ չինուած Թուղթիկը 2 մէդր բարձրութեամբ եւ 1 մ. 40 լայնութեամբ չեղանկիւնի մը ձեւն ուներ։ Լուսանկարչական գործիքը հաստատուած էր ճիղգ կեդրոնը եւ ապակիին բացուիլը կը կատարուէր արեւին պատրոյգով մը որուն այրուիլը այնպէս հաշուուած էր որ երբ Թուղթիկը հասնէր ութ եւ կէս բարձրութեան մը կրակը կը հաղորդուէր Թելին եւ դոնակը կը բացուէր։

Օդային լուսանկարչութեան այս դրութիւնը միտքին հետաքրքրական տեսարաններ առնելու չէ որ կը ծառայէ տակաւին կրնայ անկէ չատ աւելի գործնական արդիւնքներ առաջ բերել։ 1895ին Մ. Նահանգներու Պայտն անուն քաղքին մէջ Սբր Ուիլբըմ Լտսի կարգ մը նչանաւոր փորձեր կատարեց եւ անոնց չնորհիւ ձեռք բերած արդիւնքներուն վրայ առաջարկեց օդային լուսանկարչութիւնը նաւորդութեան մէջ գործածել հորիզոնէն վար գրաստնուող նաւերը երեւան հանելու համար, Թուղթիկները 300 մէդր բարձրացնելով, լուսանկարչական դաշտը 80 քիլոմէդրի չափ կ'ընդարձակի։

Բայց կարելի չէր արդեօք Թուղթիկը զօրաբարիկին նման ճամբորդներու վերեւէն գործածել։ Իրաւ, Թէպետեւ Թուղթիկի մը վերելական զօրութիւնը ինքնին մեծ բան չէ, բայց, ինչպէս ըսինք, ան նունցմէ չորս, հինգ, վեց հատ կցելով իրարու այդ զօրութիւնը նոյն հաստատութեամբ կ'աւելնայ։

Արդէն 1844ին ժընեվի նչանաւոր բնագէտը Պ. Տ. Գոլլատոն մտածած էր Թուղթիկին այդ յատկութիւնը վերոյիչեալ նպատակին գործածել եւ այդ մասին փայտէ մարգերու վրայ քանի մը փորձեր ալ կատարած։ Պ. Գոլլատոն իր այդ մարդոց ձեռքը, վերելքի ժամանակ, մէկ մէկ հովանոց կու տար, որոնք իրենց գոյութեան մանաւանդ պատճառը ունէին, վասն զի կը ծառայէին ծանրութիւնը թեթեւցընելու։

Պ. Գոլլատոնէ վերջ, 1886ին Պ. Մայեո 72 քառ. մէդր մակերեսով Թուղթիկ մը Թոցուց որ կրցաւ 68 քիլոկրամ ծանրութիւն ունեցող պարկ մը դետնէն 10 մէթրի չափ վերցնել։

Վերջապէս կարգը եկաւ մարգունի ճիչտ ասկէ չորս տարի առաջ Պ. Ուիլ անուն ապայ մը ուզեց Թուղթիկին միջոցաւ վեր բարձրանալ։ Նախ ինքն ալ առաջին փորձ մը կատարեց 15 քիլոկրամ ծանրութիւն ունեցող փայտէ մարդու մը վրայ, ինչ որ կատարեալ դիւրութեամբ եւ քանի մը վայրկեանի մէջ 195 մէդր բարձրացաւ։

Սակայն վերելքի միջոցին Պ. Ուիլ նչմարեց որ ճամբոյդ փայտէ մարդուկը տաժանելի չարժումներ կը կրէր, չարժումներ՝ որոնց անչուշտ պիտի չկրնար դիմանալ ճչմարիտ մարդ մը։ Պէտք էր ուրեմն առնել առաջ այդ Թուղթիկներու դրութեան աւելի հաստատ հաւասարակչռութիւն մը ապահովել։ Պէտք եղածները ի գործ դրուեցան ու նոր վերելքի օրը հասնելուն, Պ. Ուիլ կատարեալ յաջողութեամբ բարձրացաւ իր Թուղթիկներուն հետ դէպ ի երկինք։

★

Դիտելի է նաեւ սա ամենաչահեկան պարագան որ այսօր այդ միեւնոյն միջոցներով կարելի եղած է նաեւ Թուղթիկը օդերեւութային չինութեանց գործածել։

Օդերեւութային Թուղթիկներ կան որոնք 3—4000 մէդր կը բարձրանան ծովուն երեսէն։

Ահա ատոնք են բոլոր այն օգուտները զոր կը քաղէ այսօր մարդկութիւնը այդ անկարեւոր նկատուած խաղալիքէն՝ որ երկար ատեն ծածկուած մնալէ վերջ, ա՛լ սկսած է իր փառքի սահմանները Թեւածելէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Բրուսիոյ երկրագործական նախարարը Մէօլլեր, անցեալ չաթթու վերջերը Տիւսէլտորֆի առեւտրական սենեակի նոր շէնքի բացման առթիւ եղած հանդիսաւորութիւններու ատեն ատենաբանութիւն մը ըրաւ, որ իր մէջ հանրութեան համար չահեկան կէտեր բովանդակած ըլլալուն եւ ընդհանուր տնտեսական կեանքի վրայ թափանցող տեսութիւն մը ներկայացնելուն կը փութանք մեր ընթերցողներուն տալ անոր ամփոփումը։ «Իրականութեան մէջ մենք կրնանք հպարտ ըլլալ, ըսաւ երկրագործական նախարարը, որ մեր գործելու ոյժը զմեզ մինչեւ այն տեղ ուանքը տարաւ, ուր այսօր կը գտնուինք։ Եթէ չափազանց վստահութեան չրջանէ մը վերջ, այսօր ատոր հակառակ վիճակի մը մէջ կը գտնուինք, այդ պարագային մեր ունեցած մտատանջութիւնները պէտք չէ որ տեւին եւ մենք մտածենք անոնց առաջքը առնելու։ Նոյնքան մարդկային գործերու ընթացքին մէջ է որ, ոյժերու ամենախիտ լարման մը չրջանին յաջորդէ թուլութեան չրջան մը։ Ես անոնց չեմ պատկանիր, որոնք մեր արդի կացութիւնը մութ գոյներով կը ներկայացնեն։ Մենք մեր յանդգնութեամբը պարզապէս չափազանց չատ բաներու ձեռնարկեցինք, վերջին տասնեակ մը տարիներու մէջօգին մանաւանդ։ Այնքան նոր գործերու գուռ բացինք, որ այն բոլոր խնայողութիւնները զորս կ'ընէինք երկրին մէջ, բաւական չեն այսօր այդ ամէնը վճարելու համար։ Ես չատ կը դնահատեմ այդ ստեղծուած գործերը։ Հաւանականաբար անոնք 1-1½ միլիարդ պիտի բարձրանան Բնականաբէն հանդարտութեան եւ ինքնամփոփման ժամանակի մը պէտք ունինք, հաւասարակշռութիւնը հաստատելու համար։ Տակաւին չատ բան կայ ընելու, եւ զորվհետեւ այս այսպէս է, մենք ալ սա համոզումը ունինք թէ քիչ կամ չատ ժամանակէ մը վերջ, վերոյիշեալ լաւագոյն չըրջաններ պիտի գան եւ յետոյ կէտ մը եւս. միշտ լաւ է որ չափազանց լարուած չրջանի մը յաջորդէ սակաւութեան տարբերներու չրջան մը որ հրամանդիչ կերպով կը ներգործէ, եւ մարդիկը իրենց տանմանութեան մէջ կը գտնէ, որոնցմէ պէտք չէր որ արդէն զատ եղած ըլլային։ Երկաթներու իրարու յաջորդելը հին ժողովուրդներու մէջ ալ կը տեսնենք։ Հին եգիպտացիները օրինակ մըն են մեզի այս մասին։ Անոնք 4000 տարուան տարիներու չըրջաններ ունէին։ Չի տատամսինք, ժողվինք մեր մկաններուն բոլոր ոյժը, եւ տեսնենք թէ ո՛ւր թեւութիւն մը գործած է եւ թէ ինչպէս գարման կարելի է տանիլ։ Ինչպէս արդէն կարելի է գոչակել մենք այսօր կ'աշխատինք, քանի մը տարիներ աւելի նուազ արդիւնքի մը համար։ Բայց կրնանք նոր գործեր ալ ստեղծել, մանաւանդ պէտք չէ որ մեր նախաձեռնութեան ոգին կորսնցնենք։ Մեծ յաջողութիւններ, տպագային, չպիտի ուչանան մեզ հասնելէ։

«Այս պայմաններուն մէջ, առեւտրական սենեակներէն կը սպասուի որ անոնք ճշդորօրէն քննեն այն ամէն չահերը, որոնց պաշտպանութիւնը իրենց յանձնուած է։ Արդէն չատ անգամներ ըսուած է թէ մեծ պետութեան մը մէջ առեւտրական եւ ճարտարարուեստական չահերու պաշտպանութեան համար որոշուած մարմինները պէտք եղած ազդեցութիւնը չունին։ Այս յայտարարութիւնը հետ չէ։ Այն մարմինը որ ընտրուած է չահեր պաշտպանելու համար, այդ մարմինը պէտք է որ մասնաւոր չահերու գոհէ։ Այն մարմինը որ այս սկզբունքով կը գործէ անիկա ազդեցութիւն կը չահի»։

★

Գերմանիոյ խորհրդարանը չաւոտ կը բացուի, այս առթիւ ամէն ոք կ'ուզէ գիտնալ թէ մաքսային նոր սակագնի մասին ինչ որոշում պիտի տայ անիկա։ Այս մասին խօսելով, կ'ըսուի թէ Ռայխսթագի անդամներուն մեծագոյն մասը, հողագործական պահպանողական սկզբունքներու կը ծառայէ. կան որոնք գիւղատնտեսական արտադրութեան համար բարձրագոյն սակագնոյ մը որոշուելուն կուսակից են եւ կան որոնք բարձր սակագնոյով մաքսապաշտպան դրութեան ջերմ չարողներն են։ Տարակոյս չի կայ որ այս երկու կուսակցութիւններուն միջեւ բաւական լուրջ տարբերութիւններ կը տիրեն, եւ բաւական ատեն պիտի տեւէ մինչեւ որ այդ տարբերութիւնները հարթուին եւ միանան մաքսային նոր սակագնոյին չուրջ։ Ամէնէն վերջը սկզբունքները այն տարբերութիւնը որ երեսփոխաններուն միջեւ կը տիրէ թերեւս հարթուի, բայց այն ատեն կ'ենթադրուի թէ նոր սակագնոյի դէմ աւելի բուռն պայքար մը պիտի սկսի։

Այս դէպ կը գուչակեն Պերլինի թերթեր, ապագան այդ սակագնոյին, որ այնքան ատենէ ի վեր յանձնաժողովէն, եւ Դաշնակցային Խորհուրդը զրաղեցուց։

ԼՈՒՐԵՐ

(Վիէննայի թերթերէն, 12 Նոյեմբ.

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. — Ծերակուտական Լոճ, որ կ'ըսուի թէ Րուզվելտ նախագահին վստահութիւնը կը վայելէ ամէն կերպով, լռնջոյքի մը միջոցին բանախօսութիւն մը արտասանած է, անոր մէջ ամէնէն աւելի փոխադարձութեան սկզբունքին վրայ հիմնուած մաքսային դրութիւն մը պաշտպանելով։ Այս առթիւ ատենաբանը կը յայտարարէր թէ այդ գրութիւնը ապահովաբար յառաջիկայ նըստաշրջանին, Համաժողովի նախագահին լուրջ ուսումնասիրութեանը առարկան պիտի ըլլայ։ Ըսաւ թէ տակաւին չատ կանուխ է ըսելու համար թէ այդ տեսակ քաղաքականութիւն մը արդիւք լուր աղգութիւններու հետ ընդհանուր օրէնքներով մը պէտք է սկսի, թէ առանձին առանձին պայմանագրութիւններով։

Ուաչինկթընէն կը հեռագրեն թէ Տանըմարքայ որ արեւմտեան հնդկական իր տասնուաներները Մ. Նահանգներուն ծախել կ'ուզէր, եղած լռնցած է։ Այդ տասնուաներուն Մ. Նահանգներուն յանձնելու առթիւ Տանըմարքայի կառավարութիւնը տասնամ է 4 միլիոն տոլար։ Այդ կղզեխումբին բնակիչները ամերիկեան քաղաքացիներ պիտի նկատուին։ Մ. Նահանգներու եւ այդ կղզեխումբին միջեւ կարելի եղածին չափ կարճ միջոցի մը մէջ պիտի հաստատուի ազատ առեւտուր։ Բայց առ այժմ 5—6 % մաքս մը պիտի հաստատուի, վարչային եւ ուրիշ ծախքերու համար։

Տանըմարքայի տոյն տասնուաները կը բաղկանան երեք կղզիներէ, Սէն Քրուա, Սէն Թոմաս եւ Սէն Ջոն, 193, 65 եւ 55 քառակուսի քիլոմէդր տարածութեամբ եւ 9532, 4627 եւ 517 բնակիչներով։ Սոյն կղզիները կը պատկանին Վիրջինեան կղզեխումբին որ կը գտնուի Բորտորիքոյի եւ ուրիշ փոքր կղզեխումբի մը միջեւ։

ՍՊԱՆԻԱ.—Պարսկաստանէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ նոր ընդհարումներ տեղի ունեցած են Բագտանցի եւ հանրապետական ուժանդակներու միջեւ։ Սոյն ընդհարումին մասնակցողներէն խումբ մը գժտասրտութիւններ ունեցան նաեւ տեղական իշխանութեան հետ, որ հարկադրուեցաւ խիստ միջոցներ ձեռք առնել։ Քոկոլոսի մէջ ալ (Կոռնատայի նահանգ) շփոթութիւններ տեղի ունեցած են քաղաքային ընտրութեան պատճառով։

Դահլիճին մէջ, կոմս Քալադրավա խոսիւ կը զատապարտէր Բագտանցիները այն ընթացքը, որով այս վերջիններս Ֆրանսա ուղղուած հեռագրի մը մէջ կը յայտնէին թէ նպատակ ունին, Բագտարնոյ Սպանիայէն անջատուիլը առաջարկել, եւ գովեստ կը կարդար Պարսկաստանի կառավարիչին համար, որ կ'արգիլէր այդ հեռագրին տարածումը կրթական նախարար Ռոմանոնէս կը յայտարարէր տակաւին թէ ինքը այդ տեսակ դէպքի մը մասին տեղեկութիւն չունի։

Մատրիտէն մինչեւ հիմա, ընտրութեանց մասին հաղորդուած արդիւնքներէն կ'երեւայ թէ Մատրիտի Քաղաքային Խորհուրդին համար, առաջին անգամ լրացուցիչ գործառնական անգամ մըն ալ ընտրուած է։

Վալենսիայէն եւ Սարակոսայէն հասած հեռագիրներ կը խօսին անկարեւոր չփոթութիւններու մասին։ Քանի մը քաղաքներու մէջ հանրապետականները յաղթող հանդիսացած են։

Պարսելոնայի քաղաքային ընտրութիւնները, ինչպէս վերջին լուրերը կը հաղորդեն, բաւական յուզիչ հանգամանք մը ունեցած են։ Բագալոնցիներու կարգ մը ընարական չրջանակներու մէջ ընդհարումները բաւական լուրջ եղած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ. — Խորհրդարանին մէջ ուր առեւտրական տորմիլի ծրագրին վիճարանութիւնը կը չարունակուի, Տը Մահի երեսփոխանը ներկայացուց փոփոխման առաջարկ մը, որուն համաձայն արտասահմանի մէջ չինուած նաւերու համար պէտք է չնչուին ամէն տեսակ պարգեւներ, եւ նպաստաւորման ոչ մէկ օրէնք պէտք է տահմանել։ Ծովային նախարար Մարան հակառակ խօսեցաւ այս առաջարկին, եւ սակայն 235ի դէմ 257 ձայնով ընդունուեցաւ։ Ասոր վրայ վիճարանութիւնը յետաձգուեցաւ նիստն ալ փակուեցաւ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.—Բէրթաուէնն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լորա Քինէրը եւ Բարելյուսոյ գաղթավայրի նախարարութեան նախագահը, Սբրիկ, ծրագիր մը պատրաստած են որով կարող պիտի ըլլան ամբողջ գաղթավայրը մաքրել Պօէրներէն, անոնցմէ բոլոր հաւատարմութիւն ցոյց տուողները պատերազմական ծառայութեան մէջ առնելով։

Ծագիկի երէկի թուով արդէն հրապարակեցինք այն տեղեկութիւնը, զոր Լորա Սալըզպըրի քաղաքապետն պաշտօնատան մէջ արտասանած էր։ Այս առթիւ եղած գիտողութիւնները չափազանց լաւատես կը գտնեն այդ տեղեկութիւնը։ Ընդհանրապէս կ'ենթադրուի թէ Լորա Սալըզպըրի գործէ ցոյց չի տար այն պատճառները, որոնց վրայ հիմնուելով այնքան լաւատես գտած փարներ կը յայտնէ։

Լոնտոնի չատ մը թերթեր կ'ըսեն թէ չատ ժողովրդին յայտարարութիւնները եղած է թէ պատերազմը չուտով կը վերջանայ կամ թէ իրապէս վերջացած է, թէ իրական պատերազմ մը չէ այլ պատերազմին նմանող բան մը որ կրնայ երկար չքչալ։ Թերթերը կ'ըսեն թէ ժողովրդը կ'ուզէ վերահաստատ ըլլալ իրական կացութեան։ Փիլատերֆիայի Տիլլի Մէյլ խօսելով կառավարութեան ռիսալներուն վրայ կ'ըսէ թէ Նախարարութիւնը հակառակ ամէն իրողութեան կը չարունակ իր եղած տեղը մնալ, եւ այն տեսակ ընթացք մը բռնել, իբրեւ թէ կատարելու պէս վստահ ըլլար, պատերազմին յառաջիկայ ամիս վերջանալուն, մինչդեռ ոչ մէկ իրական պատճառ կայ, պատերազմին մերձաւոր վախճանին ապահովելու համար։»

Թայմզ կը գրէ. «Եթէ կառավարութեան Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը կատարելու եղանակին վրայ խիստ քննադատութիւն մը պէտք էր, ատոր ալ մեծագոյն առիթը տուած է Լորա Սալըզպըրի իր ցոյց տուած անտեղի կերպով անոդ ընթացքով։ Նախարարապետին յայտարարութիւնը թէ կառավարութիւնը իր պատասխանատուութեանց մէջ չի թերանար խնդիրը չի կարգադրէր։»

Թրանսվալի ներկայացուցիչը Տոքթ. Լէյտս, ընկերակցութեամբ Տոքթ. Ֆիչերի, Պրիթքսէյէն Պերլին հասած է։ Պերլինի մէջ սա կարծիքը կայ թէ, Տոքթ. Լէյտս, Զէմպըրլէյնի դէմ եղած ցոյներէն քաջալերուելով է որ Պերլին եկած է։

Լա Հէյի իրաւարարական տատանի վարչական խարհուրդը այս ամսու երրորդական 20ին հրաւիրուած է նիստ գումարել, Հարաւային Ափրիկէի պատերազմի մասին, Պօէրներուն ըրած դիմումին վերաբերեալ որոշումը տալու համար։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Ուլայի Բ. աստիճան արուեցաւ Մաքսային Վերատեսչութեան թարգմանութեանց դիւանի անօքէն Շէֆիք պէյին Միրիմիրանութեան աստիճան՝ Թարսուսի երեւելիներէն Իսարէ Մէհլիսիի անդամ Մուսթաֆա Զէյքի էֆ.ին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Շէֆիք պէյի, եւ Թրիթաար Վերատեսչութեան մէքթուպճի Պէքիր Սրազը էֆ.ին Բ. կարգի Օսմանիյէ՝ Մխլէհօզի մաքսատան անօքէն Հագդը պէյին Դ. կարգի Մէճիտիյէ դեղադործ Նաթիկիէեան Մաքսուտ էֆ.ին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ

Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ գործածել Պարսից կառավարութեան կողմէ Ոսմանկան նախարարութեան բժշկապետ Ֆէրիդ Սալիհ փաչայի տրուած կարմիր ժապաւէն-նաղարդ Ա. կարգի Մէճիտ եւ Սրեգակ՝ եւ նոյն նախարարութեան Թարգման Ալպաի-Բէյրիմ պէյի տրուած. Գ. կարգի Մէճիտ եւ Արեգակ պատուանշանները։

ՄԱՔՈՒՐ ԱՆՅԱԳԻՐ ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ.—Առողջ. Խորհրդոյ որոշմամբ՝ Պոլսէն մեկնող նաւերուն դէմ դրուած բժշկական քննութիւնը չնչուած ըլլալով՝ այսուհետեւ Պոլսոյ նաւահանգիստէն մեկնող նաւերուն մաքուր անցագիր տրուիլ սկսուած է։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ. — Հանդուցեալ Մեծ Եպարքոսին բնտանեաց յատկացուելիք օրինական հանգամեան թոշակին զատ Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ՝ հանդուցեալին մատուցած ծառայութեանց փոխարէն եւ օրհնքին բացառութիւն ըլլալով Ելմտական գանձուն կողմէ եւս թոշակ մը յատկացուի հանգուցեալին կնոջ։

ԿԱՐՆՈՑ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Հոկտ. 31 թուով մայրաքաղաքս հատած մասնաւոր հեռագրեր կր ծանուցանեն թէ հոկտ. 30ի գիշերը երկու անգամ երկրաչարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, բայց քսան ժամէ ի վեր ուրիշ ցնցումներ զգացուած չեն։

Պետական օգնութիւն — Կարնոյ արհամարհելիներուն համար պատրաստուելիք հիւղակներու չինութիւնը փութացնելու համար Կայս. կառավարութիւնը հրամայեց որ Երկրագործական դրամատան Կարնոյ մասնաճիւղէն 1000 ոսկիի թերեաչիս մը առնուի եւ Ելմտական նախարարութենէն ալ չրջակայ Նահանգներէն 1500 ոսկիի հավալէներ ղրկէ Կարին։ Այս գումարները ընդհատ պիտի հատուցուին Հանգանակիչ մասնախմբին հաւաքած դրամէն։ Այս առթիւ հրամայուեցաւ այս հիւղակներու չինութիւնը փութով առաջ տանիլ որպէս զի ձմեռուրական բարձրատեղիաճն սպասներու եւ իսլամ ու ոչ-իսլամ բնակիչներու բնտանիքները ժամ առաջ պատսպարելու համար։ Փոխ-Մեծ-եպարքոս Ապտիւրրահման փաչա Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Քաղաքապետութեան մէջ Կարնոյ արկածեալներուն համար նպաստաւոր յանձնախումբ մը արդէն կազմուած ըլլալը ծանոյց Ելմտական, Առեւտուր. եւ Ներքին գործոց նախարարութիւններուն։ Այս լուրը հեռագրաւ հաղորդուեցաւ նաեւ Կարնոյ կուսակալ Նազըմ պէյին։

Անգլ. ՏՈՐՄԻՂԸ.—Ատանայէն հոկտ. 31 թուով կ'իմացնեն թէ Միջերկրականի անգլ. նաւաբաժինը, որ Մերսին այցելած էր, նոյն նաւահանգիստէն առաւօտուն մեկներ է Իսքէնտերուն այցելելու համար։ Մերսինի առջեւ մնացած է միայն «Մէյն» հիւանդանոց-նաւը։ Նաւաբաժինը մեկ երկու օրէն ալ Իսքէնտերունէն պիտի ուղղուի դէպ ի Պէյրութ։

ՕՍՄ. ՀՊԱՏԱԿ ՀՆՈՑՊԱՆՆԵՐԸ.— Օսմանլու չորհնաւերու մէջ իր հնոցպան ծառայող Օսմ. հպատակներուն Օսմ. երկիրներէ գոնս նաւահանգիստներու մէջ համբայ արուելուն՝ չիլնավներ անգործ ու թշուառ կեանք մը վարելու կը դատապարտուին իրենց գտնուած տեղերը։ Կայս. կառավարութիւնը այդ կարգի թշուառներու վիճակին գթալով հրամայեց ծովային նախարարութեան որ այժմ օտար նաւահանգիստներու մէջ գտնուող անգործ եւ թափառաշրջիկ հնոցպաններու մէկ ցուցակը պատրաստէ՝ որպէս զի զանոնք կարելի ըլլայ իրենց ծննդավայրերը փոխադրել։

ԱՆՀԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական նախարար Բէչատ փաչա անհանգիստ ըլլալով երկիւ իր պատուհատեղին չկենար։

ՃԱՐՈՆ ՆԱՀԱՐԱՐԸ ՊՈԼԻՍ. - Ճարոն Ելմտական գործոց նախկին նախարար դերասիմ Վրատնապէ եւ իր որդին՝ ու անձնական քարտուղարը որ Պոլիս կը գտնուին, երէկ այցելեցին Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաչային։ Դերասիմ Վրատնապէ Իշմարքիզին մէկ քանի ամիս առաջ ինկած նախարարութեան մէջ Ելմտական գործերը կը վարէր։ Դարձեալ նոյն պաշտօնը ունէր Ջինեւճարնական պատերազմին պահուն։ Վրատնապէ առաջին անգամ ըլլալով Եւրոպա ուղեւորութիւն մը ընել ձեռնարկած եւ այս առթիւ այցելած է Լոնտոն, Բարիզ, Վիէննա՝ ուսկից ալ ուղղակի մայրաքաղաքս եկաւ։ Վրատնապէ հոսկից Աթէնք երթալով պիտի այցելէ հետեւութիւնները եւ անկից ալ պիտի անցնի Բեթերսպուրկ։

ՆԻՍՏ.—Առողջապահական ընդհանուր քննիչ Տոքթ. Բոչոնիչ եւ առողջապահական ժողովոյ անդամ Սալիտ պէյ եւ օտար կառավարութենէ պատուիրակներէն բաղկացեալ առողջապահական յանձնաժողովը երէկ Առողջապահական վարչութեան մէջ ի նիստ գումարուեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԻԻՏ.—«Իսդէրն Թէլէկրաֆ» ընկերութեան Սէլանիկի ճիւղին տնօրէն Պ. Բալօտա՝ վերջերս Եւրոպայի մէջ հնարուած հեռագրական նոր գիծը, որուն միջոցաւ միեւնոյն ատեն բազմաթիւ հեռագիրներ կարելի է թէ առնել եւ թէ յղել, փորձելու համար նոյն քաղաքին մէջ փորձեր կատարեր է որոնք յաջող արդիւնքներ տուեր են։

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՇԱՔԱՐՆԵՐ. — Թաղապետական Ա. չրջանակի առողջապահական քննիչը իմանալով որ իր իրաւասութեան մէջ գտնուած չաքարավաճառները չինած չաքարներին սեպիտեով եւ ուրիշ առողջութեան վնասակար նիւթերով կը ներկեն, ծանոյց Ջին. վարժարաններու վերատեսչութեան դրաւել այդ կարգի վնասակար գոյներով ներկուած չաքարները եւ չաքարագործներուն նկատմամբ ալ օրինաց պահանջը իրագործել։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԻ ՇԻՃՈՒԿ. — Բարիզի Բասթէօրեան հաստատութեան բժիշկներէն հռչակաւոր Բրօֆ. Տոքթ. Շանթմէս յաջողեր է ժանտատենդի (թիֆօ) դէմ չիճուկ մը գտնել։ Այս նոր չիճուկը ժանտատենդի դէմ ազդու դեղ մըն է եւ անվրէպ կը բժշկէ այդ մահացու հիւանդութեան հնթարկուողը։ Աւելորդ է յիշեցնել թէ Տօքթ. Շանթմէս Գոլսեցւոց համար օտար դէմք մը չէ, քանի որ 92—93ին միջոցները Պոլսոյ մէջ ծագած բուկիներին ատեն մայրաքաղաքս հրաւիրուեցաւ Կայս. Կառավարութեան կողմէ։

ՉԵՂՔ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.—Ատանայի Առեւտր. գատարանի նախագահ Քոսթի էֆ. իր գործած զեղծումներուն պատճառաւ գատաստանի ենթարկուած էր։ Վերջերս իմացուելով որ նոյն գատարանի ենթարկուած չաքարներուն սեպիտեով եւ ուրիշ վնասակար նիւթերով կը ներկեն, ծանոյց Ջին. վարժարաններու վերատեսչութեան դրաւել այդ կարգի վնասակար գոյներով ներկուած չաքարները եւ չաքարագործներուն նկատմամբ ալ օրինաց պահանջը իգործ դնել։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԻ ՇԻՃՈՒԿ. — Բարիզի Բասթէօրեան հաստատութեան բժիշկներէն հռչակաւոր Բրօֆ. Տոքթ. Շանթմէս յաջողեր է ժանտատենդի (թիֆօ) դէմ չիճուկ մը գտնել։ Այս նոր չիճուկը ժանտատենդի դէմ ազդու դեղ մըն է եւ անվրէպ կը բժշկէ այդ մահացու հիւանդութեան ենթարկուողը։ Աւելորդ է յիշեցնել թէ Տօքթ. Շանթմէս Գոլսեցւոց համար օտար դէմք մը չէ, քանի որ 92—93ին միջոցները Պոլսոյ մէջ ծագած բուկիներին ատեն մայրաքաղաքս հրաւիրուեցաւ Կայս. Կառավարութեան կողմէ։

ՉԵՂՔ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.—Ատանայի Առեւտր. գատարանի նախագահ Քոսթի էֆ. իր գործած զեղծումներուն պատճառաւ գատաստանի ենթարկուած էր։ Վերջերս իմացուելով որ նոյն գատարանի ենթարկուած չաքարներուն սեպիտեով եւ ուրիշ վնասակար նիւթերով կը ներկեն, ծանոյց Ջին. վարժարաններու վերատեսչութեան դրաւել այդ կարգի վնասակար գոյներով ներկուած չաքարները եւ չաքարագործներուն նկատմամբ ալ օրինաց պահանջը իգործ դնել։

—Գոսովայի նահանգին Քոլաչին գաւառակի մարզահամարի պաշտօնեան արձանագրութեան տումարները եւ ուրիշ անարգութիւնները խարդախած ըլլալուն՝ հրամայուեցաւ եչնի Բազարի միաբէնարքին յիշեալ պաշտօնեան պաշտօնանկ ընելով գատաստանի ենթարկել։

ՄՐՑՈՒՄ.—Կայս. բժշկ. վարժարանին ընդհ. ախտաբանութեան օգնական-ուսուցչի պաշտօնին համար նախընթաց օր նոյն վարժարանին մէջ բացուած մրցումին մէջ յաղթած է Շէյեի պէյ։

ՊՐՈՒՍԱ-ՄՈՒՏԱՆԻԱ երկաթուղիի Ընկ.ր այս անգամ Պելճիոյ Լամազ գործարանէն վերջին գրութեամբ կատարելագործուած երկաթ վագոններ բերել տուեր է։ Տեսն է հարցնել ընկերութեան թէ այդ վագոնները պիտի կանոնաւորէ՞ երկաթուղիին երթեւեկութիւնը։

ՊԵՐԿԱՄԱՑԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Պէրկամայի մէջ կատարուած հնախուզական աշխատութիւնները դադրեցան՝ յաջորդ սեպտեմբեր վերսկսելու համար։ Հնախուզութեանց հոկտ. Պ. Վիլհէլմ Լորֆէլտ եւ Պ. Բանմէրէ Ամէնք մնկնած են Պերգամոսի միջոցին ի մէջ այլոց «Ակրոպոլիս» անուն մեծ պղտոտային ձախ կողմը ջրամբար մը գտնուած է, որուն կից սանդուղ մը երեւան եկած է որ կ'առաջնորդէ ժիմնազ վարժարանը։ Ասոնց պեղումները յետաձգուած են յառաջիկայ տարեշրջանի։

ՎԻԹԱԼԻ կոմսը անցեալ չաբաթ օր Իզմիր այցելելով կուսակալ Բեհմիլ փաչայի տպեր է։

ՀԵՎԼԻՆ ՏՈՐՄԻՂԸ.—Սամոսի առջեւ գտնուած հեվլէն նաւաբաժինը հեվլէն ծովային նախարարութենէն առած հրամանին վրայ ուղղակի Շիրա ուղեւորեր է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկէլականոցին մէջ աղաղաղոցական ճիւղ մը հաստատելու համար՝ Անկէլականոցին վարչութիւնը մեծաքանակ ատտալճ գներ է։

ՀԱՄՈՑԹԻ ՑԱՒԵԼՈՒՄ.—Հալէպի նահանգին այս տարուան սեպտ. հասոյթը քաղաքամարտ անցեալ տարուան նոյն ամսուան հասոյթին՝ հինգ հազար ոսկիի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։

«ԱՔՑԵԼԼԻՐ» Կայս. չոգենաւը Իսկէնտերուն մեկնած է։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՑԻ ՉՆՉՈՒՄ.—Պուլկարիա Պաթումի արտածութեանց դէմ դրած քարանթիւնն ջնջած է։

—Ծուխատան նոյն նաւահանգիստէն հասածները լոկ բժշկական քննութեան մը ենթարկած է։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Երէկ երեսաղէմի Ցունաց Պատրիարքին անուան ժողովարանութիւնը ըլլալով՝ Փիննէրի Պատրիարքարանին մէջ կրօնական պաշտամունք մը կատարուեցաւ՝ ուսկից հետք Տ. Դամիանոս Սրբազան ընդունելց ներկայից չնորհաւորութիւններու։ Այս առթիւ Ն. Սրբազնութիւնը չնորհաւորուած փութացած էին մայրաքաղաքիս հելլէն գեսպանը, Պերլինի հելլէն գեսպանը՝ որ իր մնկնումը յետաձգած ըլլալուն դեռ Պոլիս կը գտնուի, Սերպիոյ գեսպանը, մտերիմ պոլիտները եւ ուրիշ բազմաթիւ երեւելի անձնաւորութիւններ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԸ

Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Խորհրդարանը որոշում է՝

1. Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Խորհրդարանի նախագահության նախագահ ընտրել ընկեր Արտաշես Ղուկասյանին։

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Խորհրդարանի նախագահության նախագահի տեղակալներ ընտրել ընկերներ Ալեքսանդր Ասատրյանին, Ռուբեն Ղազարյանին, Ալեքսանդր Մարգարյանին, Ալեքսանդր Մելիքյանին, Ալեքսանդր Մուրադյանին, Ալեքսանդր Պետրոսյանին, Ալեքսանդր Սարգսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Գրիգորյանին, Ալեքսանդր Ֆարամազյանին։

3. Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Խորհրդարանի նախագահության քարտուղար ընտրել ընկեր Ալեքսանդր Ավետիսյանին։

4. Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Խորհրդարանի նախագահության անդամներ ընտրել ընկերներ Ալեքսանդր Աբրահամյանին, Ալեքսանդր Ալեքսանդրյանին, Ալեքսանդր Ամիրյանին, Ալեքսանդր Անդրեասյանին, Ալեքսանդր Արզումանյանին, Ալեքսանդր Բաբայանին, Ալեքսանդր Գրիգորյանին, Ալեքսանդր Դավթյանին, Ալեքսանդր Եղիազարյանին, Ալեքսանդր Զաքարյանին, Ալեքսանդր Թադևոսյանին, Ալեքսանդր Իսրայելյանին, Ալեքսանդր Լազարյանին, Ալեքսանդր Հարությունյանին, Ալեքսանդր Հովհաննիսյանին, Ալեքսանդր Մանուկյանին, Ալեքսանդր Մարտիրոսյանին, Ալեքսանդր Մելքոնյանին, Ալեքսանդր Մկրտչյանին, Ալեքսանդր Մովսիսյանին, Ալեքսանդր Նազարյանին, Ալեքսանդր Նիկողոսյանին, Ալեքսանդր Շահնազարյանին, Ալեքսանդր Պողոսյանին, Ալեքսանդր Սահակյանին, Ալեքսանդր Սարգսյանին, Ալեքսանդր Վարդանյանին, Ալեքսանդր Տեր-Ավետիսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Գրիգորյանին, Ալեքսանդր Տեր-Մկրտչյանին, Ալեքսանդր Տեր-Պետրոսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Սահակյանին, Ալեքսանդր Տեր-Սարգսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Վարդանյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Գրիգորյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Մկրտչյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Պետրոսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Սահակյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Սարգսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Վարդանյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Գրիգորյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Մկրտչյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Պետրոսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Սահակյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Սարգսյանին, Ալեքսանդր Տեր-Տեր-Տեր-Վարդանյանին, Ալեքսանդր Տեր-

ՀԱՅԳԱՀԱՍԿՈՎՈՒՀԻՆ

ՎԱՀԱՀՁ

ՊԱՐԱՍԿ ՎԱՀ

Ի՞նչ է ասում Օսմանյան կառավարությունը Հայոց ցեղասպանության մասին

Ինչպե՞ս կարող է Թուրքիան ներել իր հանցագործությունները